

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Iredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Ipravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Hrvatsko - slovensko pobratimstvo.

Zgodovinsko važen je bil dan minulo nedeljo za ves slovenski in hrvatski narod. Z veseljem smo pričakovali tega dne, obenem pa tudi s strahom, kajti vedeli nismo, ali se bo vresničila že dolgo gojena želja: **Združenje Slovencev in Hrvatov**. In danes — hvale Bogu — smo se oddahnili. Veselo nam bije srce, ko pomislimo na velepomembne nedeljske dogodke, ki so se odigrali v Ljubljani. In v stanu smo danes naznaniti goriškim Slovincem, da **Slovinci in Hrvati smo se združili**, da stremimo za istimi ideali in za istimi težnjami, da hočemo se skupno vojskovati in naši ljubljani Jugoslaviji priboriti boljšo prihodnost, tako prihodnost, ki nam mora prinesiti luči in zdravega in krepkega napredovanja na našem slovensko-hrvatskem ozemlju.

Naše srce še ni tako veselo utripalo že dolgo, in naše misli plavajo v tisti prihodnosti, ko se bo končno morala obračati z gotove strani na nas Jugoslovane tista pozornost, katero zaslužimo Jugoslovani.

V naslednjem podajemo našim čitateljem o tem velevažnem hrvatsko-slovenskem zborovanju naslednje poročilo:

Zborovanje vodstva Slovenske Ljudske Stranke in Hrvatske Stranke Prava.

Minulo nedeljo ob 10. uri se je vršila v »Unionovih« prostorih v Ljubljani seja osrednjega vodstva S. L. S. in Hrv. Str. Prava. Vodstvo je bilo skoraj polnoštevilno zastopano. Predsedoval je nekaj časa dr. Iv. Šusteršič, nekaj časa dr. A. Gregorčič. Z Goriškega je bil poleg dr. Gregorčiča navzoč član vodstva S. L. S. Torkar iz Podbrda.

Osrednje vodstvo Vseslovenske ljudske stranke, ki je zborovalo dne 20. t. m. dopoldne v Ljubljani, je **soglasno odobrilo opatijske in dunajske resolucije** zastopnikov V. L. S. in stranke prava. Obenem je sklenilo sledečo resolucijo:

Centralno vodstvo V. L. S. jemlje z ogorčenjem na znanje poročilo koroškega strankinega vodstva o **nečuvnem zatiranju slovenskega ljudstva v vseh panogah javne, avtonomne in državne uprave na Koroškem, protestira proti sistematični zlorabi javne oblasti** v ponemčevalne namene in proti raznim poskusom vtisniti deželni na umeten način pečat izključno nemškega značaja, konstatira, da je ljudsko štetje falzifikat dejanskih razmer, ki vsled tega za presojo narodnostnih zadev in vprašanj ne more priti v poštev in končno od poslancev V. L. S. nujno pričakuje, da ne vzdržljivim razmeram na Koroškem posvečajo svojo najintenzivnejšo skrb in pozornost ter se pri tem eventualno poslužujejo tudi **najostrejših parlamentarnih sredstev**.

Koroškim pritožbam se pridružujejo tudi **štajerski** zaupniki ter kažejo na vedno silnejši pritisk od Nemcev pod

očividno zaslombo sovražne nam vlade.

V plenarni seji **hrvatskih narodnih zastopnikov**, ki se je istega dne v Ljubljani vršila in kateri je prisostvovalo iz kraljevine Hrvatske in Slavonije 16 bivših narodnih zastopnikov razpuščenega hrvatskega sabora v Zagrebu, 8 narodnih zastopnikov iz Dalmacije, 6 narodnih zastopnikov iz Bosne in Hercegovine in 3 narodni zastopniki iz Istre, **so se istotako vzeli na znanje opatijski in dunajski sklepi** in sledeči komunike sklenil:

1. Vrhovna uprava stranke prava je z velikim zadovoljstvom in iskreno radostjo vzela na znanje poročilo o sklepih, storjenih 19. rujna v Opatiji in 9. listopada 1912 na Dunaju med delegati stranke prava in Vseslovenske ljudske stranke, **vsled kojih stopa Vseslovenska ljudska stranka v vrste Stranke prava in v celoti sprejme njen državnopravni program leta 1894.**

2. Da se doseže edinstvo in svoboda, smatra vrhovna uprava stranke prava za koristno sodelovanje vseh narodnih sil in želi v tem delu pozdraviti kot soborilce vse plasti naroda brez razlike vere in plemena.

3. Hrvatski narod, svest si potrebe svojega daljnega narodnega razvitka, svojih narodnih pravic in važnosti geografskega položaja, bolno čuti politično razkosanost kraljevine hrvatske, z **globokim ogorčenjem prenaša pritisek protinarodnega sistema, ki osobito v Banovini uničuje vsak napredek in prava hrvatskega naroda.**

4. Hrvatski narod, v svesti si, da so zemlje, v katerih on in njegovi sorodniki živijo, odločilne važnosti za položaj monarhije kot velevlasti in da je vedno v polni meri vršil svojo dolžnost nasproti svojemu zakonitemu vladarskemu domu in nasproti narodom habsb. monarhije ter doprinesel same žrtve, za gotovo pričakuje, spoštuječ prava in svobodo drugih narodov, **da monarhija in njeni narodi v svojem lastnem interesu izpolnijo svoje dolžnosti nasproti potlačeni hrvatskemu narodu.**

5. Plenum vseh hrvatskih narodnih zastopnikov, članov Stranke prava iz vseh zemelj, na svojem sestanku v Ljubljani 20. listopada t. l., **soglasno odobrava in sprejema te izjave svoje vrhovne uprave ter izjavljajo, da bodo z vso odločnostjo nadaljevali borbo in delo v duhu programa stranke prava.**

Hrvatje in Slovenci se združijo. Sijajna manifestacija. Zgodovinski dan za Jugoslovane.

Z napetostjo smo pričakovali popoldanskega slavnostnega zborovanja, ki je bilo napovedano ob 3. uri popoldne v veliki »Unionovici« dvorani.

Poslanci so se začeli zbirati, dvorana se je začela polniti. Zborovanja se je udeležila večina kranjskih deželnih in dr-

žavnih poslancev, enako štajerskih in koroških. Goriška državna poslanca dr. Gregorčič in Fon sta bila tudi navzoča. Enako so bili navzoči tudi vsi naši ostali deželni poslanci in sicer: deželna poslanca in odbornika Berbuč in dr. Stepančič, nadalje deželni poslanci Zega, Marinič, Kosmač, Manfreda in Zlobec.

Kmalu po 3. uri je privedel načelnik S. L. S. dr. Šusteršič pod pazduha načelnika »Hrvatske Stranke Prava« dr. Mile Starčevića. Slovenski poslanci so dr. Starčevića navdušeno pozdravili. Za dr. Starčevićem pa so korakali vsi ostali hrvatski poslanci in zastopniki naroda. Veličasten je bil ta trenutek in neizbrisljiv za tistega, ki je to videl.

Dr. Šusteršič

je kmalu nato otvoril zborovanje. Za predsednika je bil izvoljen dr. Mile Starčević, za podpredsednika Grafenauer, zapisnikarja pa dr. Brejc in Akačič, nakar je dobil besedo

dr. Mile Starčević,

ki je rekel med drugim:

Odlična gospoda! Pristrčno Vas zahvalim za podeljeno mi odlikovanje. Zavzemam to častno mesto globoko ganjen in z opravičenim ponosom, ker mi je predsedovati temu domoljubnemu zboru predstavnikov **enega naroda hrvatskega in slovenskega imena**. (Burno pritrjevanje in dolgotrajno ploskanje.) Nismo se zbrali, da drug drugega nadmodrimo. Mi smo prišli v belo Ljubljano, **da pred celim svetom pokažemo, da smo na jugu monarhije faktor, ki se ne da potlačiti, preko katerega se ne sme preiti**. (Veliko pritrjevanje.)

Čuveni grof Khuen - Hedervary je v delegaciji izjavil, da naša sloga, to naše delo nima temelja v preteklosti. Čuveni Khuen ne zna ali pa preračunano taji, da je ta ideja vodila naše dede od kneza Sama do Ludovika Posavskega, od tega do Zrinjskega in Frankopana, od teh do stvoriteljev hrvatske pragmatične sankcije pa do naše dobe. (Veliko pritrjevanje.) **Hrvatska, Slovenija in Dalmacija ne smejo biti ločene od Štajerske, Kranjske in Koroške**. (Viharno aplavdiranje.) Ta ideja je torej osnovana ne samo v krvi, veri in jeziku, temuč i v skupnosti interesov, geografski legi in skupni zgodovini.

Mi hočemo danes postaviti temelje skupnemu delu. Danes je **znamenit historičen moment za hrvatsko - slovenski narod, kateri mora z vsemi dopuščenimi in zakonitimi sredstvi stremiti za oživotvorjenjem hrvatsko - slovenskega državnega telesa**. (Burno, dolgotrajno pritrjevanje in ploskanje.)

Naj blagoslov Vsevišnjega rosi na nas in pospeši oživotvorjenje naših domovinskih idealov!

Ko se je viharno odobravanje poleglo je govoril

poslanec Zagorac

med drugim:

Visokospoštovana gospoda!

Današnji dan je svečana manifestacija hrvatsko - slovenskega edinstva re samo kulturnega, socialnega in etničnega, temveč i političnega. (Veliko pritrjevanje.) Temelji so bili postavljeni že pred več sto leti, ko so naši dedje na saboru v Zagrebu prvi od vseh narodov te monarhije historičnega leta 1712. stvorili hrvatsko pragmatično sankcijo, v kateri so izjavili, da bodo le tistega člana prejasne dinastije habsbuške za svojega kralja priznali, kateri bo obenem vladal nad Kranjsko, Štajersko in Koroško.

Kaj hočemo? Mi hočemo živeti življenje, dostojno naroda naše kulture, naše zgodovine in našega stališča. Nočemo, da se nas smatra za narod nižje vrste, da se nas mačehovsko izpodriva iz vseh važnih mest v monarhiji, da se nas osiromašuje in izrablja v korist tretjih. (Veliko pritrjevanje. — Vzkliki.) Mi ne iščemo tujega, **Mi ne oviramo razvitka in napredka nikogar** (Tako je!) hočemo samo, da i mi napredujemo, se i mi razvijamo na svojem in s svojim, a do tega imamo pravico! (Burno pritrjevanje.)

Zakaj ne bi mogla v tej monarhiji eksistirati srečna, zadovoljna in napredna Ogrska in Avstrija poleg zadovoljne in napredne Hrvatske in Slovenije? **Ne bi se li s tem povzdignila in okrepila monarhija sama?** So mar naši interesi v nasprotju z interesi monarhije? Nikakor! **Bodočnost monarhije leži brezpogojno na našem jugu.**

Zato se hočemo mi južni Slovani, v prvi vrsti Hrvati in Slovenci odločno in močato boriti z vsemi mogočimi dopuščenimi sredstvi, dokler ne zmagamo, a v tej borbi in delu upamo, da nas bodo podpirali vsi, ki tej monarhiji želijo dobro.

Vendar je en ključ povoljne rešitve za monarhijo, a ta leži v **monarhiji sami**. (Pritrjevanje.) Ta ključ je samo eden, a to je: **rešitev jugoslovanskega vprašanja v smislu in duhu dela in programa Stranke prava**. (Ponovno pritrjevanje.) To je edini in najmočnejši argument, s katerim more monarhija stopiti pred Evropo. Sodelovati pri rešitvi balkanskega vprašanja, ne da bi bilo preje rešeno jugoslovansko vprašanje to smatramo za zelo malo uspešno za monarhijo. Balkansko vprašanje. Pri reševanju tega vprašanja je pa treba, da z monarhijo sodelujejo i Jugoslovani. (Tako je!) **Če bi bila monarhija to vprašanje že rešila v zadovoljstvo južnih Slovanov, bi bila njena vloga in njena pozicija veliko povoljnija nego je danes**. (Veliko odobravanje.)

Današnje težnje in absolutistične razmere v Banovini (Klici ogorčenja.) so samo dokaz velike važnosti jugoslovanskega vprašanja, pa čimdalje bodo te razmere trajale, se ne bo njegova važnost zmanjšala, nego nasprotno, **bo vedno rastla**, ker je i zavednost našega

biva med Slovenci in Hrvati samo eden narod. Že 10 let dela v javnem političnem življenju med Hrvati, a danes je našel med Slovenci brate po krvi in po duhu. — Napil je konečno jedinstvu med Slovenci in Hrvati. (Viharno odobravanje.)

Ko je orkester odigral, je dobil besedo državni poslanec koroški, Grafener, ki je rekel med drugim: Moč moža je njegovo prepričanje. Če je v družini eno prepričanje, je tudi ljubezen, in kjer je družinska ljubezen, tam je sreča doma, kajti le kjer so vsi enega duha, tam je edinstvo, tam je moč. V edinstvu je moč. Zakaj pripovedujem to? Zato, ker se mi zdi, da danes obhajamo poroko. Slovencem se je poročil, je sklenil trdno in trajno zvezo z Jugoslavijo. Dosedaj smo samo govorili o tej zvezi, danes pa je to uresničeno dejstvo. (Navdušeni živio klici.) In upajmo, da bo ta poroka pomagala tudi nas rešiti iz nemške sužnosti. Če je Bog vedel, zakaj je postavil štajerske Slovence na Štajersko, je tudi vedel, zakaj je koroške Slovence postavil na Koroška tla. Dva Benjamina imamo danes tu: Koroškega in benjamina iz Bosne, ki prosita pomoči. Vi Hrvati imate enega Cuvaja. Mi koroški Slovenci jih imamo na stare cente. Bosanski Hrvati so se iznebili Turka, nas koroške Slovence pa še bije Turek. Pomagajte nam pobiti nemške Turke na Koroškem. — Viharno pritrjevanje je sledilo tem vsem iz srca izgovorenim besedam.

Potem je dobil besedo narodni zastopnik Sunarić iz Bosne, ki je rekel, da se zahvaljuje Grafenauerju za lepe besede, a je pripomnil, da bosanski Hrvatje se niso še rešili vseh Turkov. Sedaj divjata po Bosni dva Turka, in to sta madjarski Turek in pa nemški Turek. Ta dva Turka pomagajte nam pobiti, Slovenci. — Zgodovina nas uči, da smo s svojo krvjo škropili hrvatske zemlje, rešili smo Avstrijo ravno mi Hrvatje in Slovenci, kakor smo tudi rešili čast in slavo naše habsburške monarhije z mečem in svinčenkami. In na tisoče trupel hrvatskih junakov je padlo za slavno habsburško dinastijo. A sedaj prihajata Nemec in Madjar in hočeta deliti to, kar smo mi s krvjo kupili. Kri naših mučnikov zahteva, da se Avstrija napram nam oddolji. Hočemo slovensko kraljevino v okvirju habsburške dinastije. — Urnebesni živoklici so pretresli ozračje velike »Unionove« dvorane, ko je govornik končal svoj govor.

Nato je govoril dr. Kerek, ki je rekel, da se sicer ni oglašil k besedi, ker je vsaka beseda odveč, ker so govorniki že vse povedali, kar je bilo popolnoma na mestu. Le to reče: Že dolgo smo gojili v srcu misel, da smo s Hrvati eno. Slovensko ljudstvo bo šlo navdušeno za nami, ko bomo bili boj za osvoboditev in za enakopravnost slovenskega in hrvatskega naroda. Naše delavstvo, naši kmetje, naši obrtniki so vedno za nami, ko se bo šlo, da tlačanom izbojujemo njih pravice. (Navdušeni živoklici.)

Potem se je oglašil k besedi posl. iz Istre Kirac, ki se je zahvaljeval Slovenski Ljudski Stranki za današnje slavje in upa, da tudi uboga in zapuščena Istra bo imela kaj od Hrvatsko-slovenske sloge. Navdušeno in v vznešenih besedah je napil »Hrvatski Stranki Prave«. (Živio-klici.)

Narodni zastopnik iz Bosne Kišić je govoril o slovensko-hrvatski kulturi ter rekel, da slovanski narodi v Avstriji in ogerski ne smejo odnehati od zahtev, da kakor se reže kruh Nemcem se mora tudi Slovanom. Moč bomo imeli veliko, ker bomo združeni, nakar je govoril bivši poslanec v saboru.

Akačić, ki je rekel, da smo se zbrali Slovenci in Hrvatje, da danes navdušimo za krst častni in svobodo zlato. Bliža se čas, ko se udejstvijo naši ideali. Ne vprašamo po tujem. Mi hočemo svoje ohraniti in sicer to kar je res našega, od Lovčana do koroških hribov. Nazdravlja balkanskim narodom, ki se s puško in z mečem bojujejo za zlato svobodo. (Navdušeni živio-klici.) Bivši

narodni zastopnik Zagorac je dobil besedo, ki je navdušeno in kipeče govoril za slovensko in hrvaško vzajemnost. Rekel je med drugim: Mi Hrvatje v novinah živimo kot v Aziji. Krut boj bijemo. Večje potrpežljivosti se ne najde pri nobenem narodu v Avstriji kakor pri Hrvatih. To smo trpini potrpežljivosti. Pomoči nismo našli nikdar. Vse nas tlači in usuznjuje. In danes sem vesel, da sem doživel današnji dan, ko se obeta mojemu rodu pomoč Slovencev. Nič mi ni, tudi če jutri umrjem, kajti moje veselje je prikelpelo do vrhunca, in prepričan sem, da besedam bodo sledila tudi dejanja. Napijem slovenski katoliški duhovščini, ki se mnogo trudi za dobrobit slovenskega ljudstva. (Navdušeni živio-klici.)

Potem je govoril dr. L. Pogačnik v imenu slovenskih »Orlov« ter nazdravil slovenskim »Orlom« in hrvaškim pravaškim »Sokolom«. (Viharno odobravanje.)

Zatluka je rekel, da oči velega hrvatskega naroda so uprte danes v belo Ljubljano. S solzami v očeh so se poslavljale naše žene od nas, ko smo se podajali k Vam, dragi Slovenci. Hrvatska in slovenska žena sta eno. Nazdravlja Slovenkam.

Med posameznimi govori je sviral orkester in pel pevski zbor »Ljubljane« kaj lepo in precizno in je žel vsestransko pohvalo. Nastopilo je pri mešanem zboru nad 100 pevskih moči.

Konečno, ker bi bila skoraj polnoč, je predsednik dr. Mile Starčević zaključil komerc ter rekel: Nebo naj blagoslovi naše započeto delo in naše edinstvo naj bo trajno. Želim, da bi se večkrat sešli kakor danes.

Tako se je torej končalo to hrvatsko-slovensko pobratimstvo. — Naj omenimo še, da je bilo vseh poslancev hrvatsko-slovenskih navzočih 90.

Dal Bog, da bi seme, ki se je usajalo minulo nedeljo v Ljubljani obrodilo sad, katerega bi bili veseli mi Jugoslavnani.

Davčna moč na Primorskem.

Tržaški list »Triester Zeitung« je priobčil v sredo t. j. 16. okt. članek z naslovom »Die Steuerkraft des Küstengebietes«, iz katerega posnemamo statistične podatke in nekatere misli, ki so uredne širšega poznanja.

Vsem našim čitateljem je znano, kako veliko zanimanje je vladalo zadnje pomlad v parlamentarnih krogih za razne vodnogospodarske naprave v severnih deželah monarhije. Posebno so igrali veliko vlogo gališki kanali, ki so sicer namenjeni, da požrejo ogromne svote denarja. Ko so poslanci naših pokrajin uvideli, da bi Galicija, Češko itd. dobile prav lepe dohodke v teh vodnogospodarskih napravah, so začeli skrbeti zato, da bi tudi naše dežele bile deležne kake take ali vsaj podobne dobrote, bodisi je v tem ali onem oziru. Kajti ako gredo iz državne blagajne tja gori na sever milijoni in milijoni, zato da bo Galicija preprežena z vodnimi cestami, potem se spodobi, da tudi naše dežele na jugu dobijo kako novo pot v boljše razmere. Stvar seveda ni bila lahka. Vlada je sicer obljubila svojo pomoč tudi na jugu a vse regulacije in druge vodnogospodarske naprave na jugu so v primerj z nameravanimi gališkimi kanali le še malenkost. Tam gori bodo šle svote in svote, pri nas pa razmeroma le drobtinice. Toda gospodje zagovorniki galiških naprav so svojo stvar silili vedno v ospredje, češ, to je nujno potrebno; Galicija in Češko plačujeta tako ogromne davke, da je že samo na sebi razumljivo, da pride tudi doberšeno štavilo milijonov iz državne blagajne nazaj v omenjene dežele. Ta razlog o velikih davkih za severne dežele v monarhiji ni tako veljaven kot bi se mislilo. Ne le severne, ampak tudi južne dežele, posebno pa ravno Primorsko, plačujejo tako ogromne davke, da bi morala biti ravno

tako deležne vladnih dobrot kot n. pr. Galicija. Res je, da v naši deželi ni kake posebne industrije kot n. pr. na Češkem, res je, da je Istra precej zapuščena in pusta. Niti naša Furlanija, ki bi vendar morala biti po svoji legi ena najlepših dežel cele monarhije, več ne odgovarja zahtevam in ljudstvo se trumoma izseljuje. V goratem del udeležo manjka še marsikaj glede boljše živinorejje, četudi se je v tem oziru v zadnjih letih dosti storilo. Tudi Vipavska dolina, ta biser primorske dežele, ni gospodarsko na isti stopinji kot bi lahko bila, da o kršnem Krasu skoro niti ne govorimo. In vendar plačujemo mi na Primorskem na osebo toliko, skoro več davkov kot stanovalci onih dežel gori na severu, kjer je industrija razvita, kjer cvete poljedelstvo drugače kot pri nas. Da to ni pravično, je jasno. Dežele, ki so v blagostanju in obilnosti, naj bi tudi več plačale kot pa one, ki so v siromašnih razmerah kot je n. pr. ravno Primorsko. Še bolj krivično pa je, ako se pri razdeljevanju podpor pravi, češ, vi tam dol ne plačate toliko davkov kot oni na severu, zato tudi ne dobite nič. Kako naj si potem kdaj sploh opomoremo, kako naj se nekoliko skopljemo iz revščine. Plačujemo davke v enakih meri pri svojem siromaštvu, a dobimo ne potem nič. Naše zahteve po podporah in melioracijah so kakor bomo pokazali v naslednjem popolnoma opravičene. Ako dobi Galicija milijone, bi jih morali dobiti tudi mi, kajti če nas poznajo pri jemanju, naj se nas spomnijo tudi pri dajanju. Tudi našim poslancem bo ljudstvo prav hvaležno, ako storijo pri vladi primerne korake, da se ne bo vedno reklo: Primorsko ne plača skoro nič davka, zato tudi ne dobi nobene večje podpore.

Iz navedenega članka navajamo tu potrebne številke glede ljudstva po zadnjih podatkih iz l. 1910; davčni podatki pa so vzeti iz izveštij finančnega ministarstva l. 1907—10. Poleg Primorskega pridejo tu v primeru posebno severne provincije monarhije, na katere so odpadle ravno radi vodnih naprav ogromne milijonske svote.

(Konec prihodnjic.)

Izredni občni zbor »Gospodarske zadruga« za goriško okolico“.

(Konec.)

Komisija na postaji.

V pretekli sezoni smo postavili komisijo na postaji, ki je pregledovala blago. S tem smo napravili dober korak naprej k zboljšanju dobrega imena »Zadruga« v inozemstvu, kajti le na korist »Zadruga« je, da pošilja le dobro in odbrano blago v svet. Lansko leto so nam trgovci pošiljali grajalna pisma, češ, da pošiljamo kot zavedni ljudje slabo odbrano blago v svet. Letos pa so nas ravno isti trgovci hvallili, da smo se pri tem mnogo zboljšali. — Torej prav je, da imamo komisijo. A priti mora do tega, da bode vsak kmet komisar svojemu blagu. Navadno se kmetje izgovarjajo, ko se jim pove, da blago ni lepo odbrano, da blago ni snažno: »babe in otroci so nabirali.« — Dragi člani, to so prazni izgovori! Vsak gospodar je odgovoren za svoje blago in ne »babe« in otroci! Ne mislim s tem nikogar žaliti, posebno ne pa one, ki strogo pazijo, da oddajajo lepo odbrano blago. Želimo pa in hočemo, da odpravimo, kar je med nami še slabšega.

Goriški magistrat.

V poletju smo imeli shod, na katerem smo protestirali proti povišanju pristojbine za dovažanje blaga na trg in pa za premembo urnika za čiščenje stranišč. Tozadevno resolucijo smo poslali goriškemu magistratu ter zahtevali rešitve do 15. septembra. Po preteku te dobe nismo dobili nobenega odgovora. Poslali smo zaradi tega odposlanca k županu Bombiču, češ, naj da odgovor na resolucije. Župan se je kazal nasproti

odposlancem prav prijaznega in dal mu je razumeti, da on ni nasproten ne Slovincem in ne »Zadrugi« ter da obžaluje, da se ga ima za takšnega. Povedal je, da, resolucijam se ni ugodilo, a da bode iste dal vendar še enkrat v sejo.

Torej gospod župan Bombič je dal odposlancu razumeti, da on nam ni nasproten, da so pa drugi ljudje, ki tam odločujejo in nočejo o nas nič vedeti.

Mi smo vedeli, da nam magistrat ne ugodi že ob znanem sestanku goriških kmetov na Livadi in sicer po pojasnilu, katero je dal glasoviti slovenski Italijan Gorjan. Nadalje smo spoznali, da nam magistrat ne ugodi tudi po člankih v magistratovem glasilu »Corriere Friulano« in »Corriere Agricolo«, kjer so tedne za tednom pisali o strahovih »Quei di Vertoiba«.

Na shodu smo sklenili, da napovevmo štrajk, ako se ne ugodi našim zahtevam.

Danes moramo torej odločiti radi stranišnice: Ali proglašimo štrajk, ali ne. Omenjam še, da nam je družba znane Gorjana (nekaj Podturncev) izjavila na onem sestanku na Livadi, da štrajk ne bode prisilil magistrata, da ugodi naši zahtevi, ker je podjetnik, ki ima zalogo stranišnice pri Stračičah, odgovoren za čiščenje stranišč v mestu. Določnik da ima izkopano jamo v peščeno zemljo, ki da požre vso stranišnico goriškega mesta.

Mi smo ugovarjali, češ, tam blizu je Soča in iz zdravstvenih ozirrov je nemogoče, da bodo ljudje in žival iz Št. Andreža, iz Sovodenj in iz Furlanije pili goriško stranišnico. Dalje smo povdarjali, da bi bili s tem prizadeti tudi prebivalci mesta Gorice, ker bi jim podjetnik povišal plačilo na izvažanju stranišnice, ko bi za isto nič ne dobil. Konečno nam niso vedeli kako ugovarjati. Le to so rekli: »Mesto se ne sme pustiti »komandirati« od okolice«.

Sklep glede resolucij goriškemu magistratu.

Iz razloga, da še niso vsi kmetje v »Zadrugi« se je sklenilo začasno ne preglašati štrajka. Naložilo se je članom, naj vsako krivico ali šikano, ki se jim pripeti od magistratnih organov bodisi na trgih ali pri izvažanju stranišnice naznanjajo »odboru« »Zadruga«, da se bomo znali ravnati. »Zadruga« pojde korak za korakom naprej za prospeli in povzdigo kmeta. Upajmo, da pride tudi v našem mestu v Gorici, v kratkem do preobrata, da bodo tam vladali ljudje, ki bodo spoznali, kaj je okoličanski kmet za mesto Gorico, da nas ne bodo zmerjali s tujci in nas zaničevali za plačilo, da mi to mesto vzdržujemo. Ako pa do tega ne pride, našla se bodo tudi druga pota, da bomo opravičili brez mesta.

Sloga v »Zadrugi«.

Predsednik poroča, da se je vse delovanje začasa kupčije vršilo v slogi in edinstvi. Mali spor je nastal samo enkrat med odborom za določevanje cene in vodstvom, in to vsled tega, ker se je določila cena izjemno za en dan naprej. Člani so se oplahili, češ, da bode cena padla. Zato so pripeljali mnogo več krompirja kakor je bilo naročeno. Krompir je tako zaostal za naslednji dan, in vodstvo ni moglo blaga naprej poslati. — Tu so posegli v debato: Brajnik Alojz starej iz Šandreža, Koglet Anton član odbora, Cejan Anton s Peči in Tomsič Anton iz Sovodenj.

Vojna in »Zadruga«.

Vojna interesira »Zadruga« radi denarja. Znana je že več let v Avstriji denarna kriza. Sedanja vojna jo bode še povečala, ker ni izključeno, da bo mogla tudi Avstrija prijati za orožje. Zato opominjamo, da v tem letu ne delate stroškov na kredit, da si ne izposojujete. Za vsakdanja opravila pa se le zaupno obračajte na »Zadruga«, ki vam bo pomagala s posojilom na račun blaga.

Zaključek.

Zborovalci so čeli čas večurnega zborovanja z zanimanjem in pozornostjo poslušali govore. Ko je predsednik zaključil zborovanje, so zapustili prostore z živio-klici na prosep »Zadruga«.

Za pregledovalce računov so izvoljeni: Lutman Jožef, posestnik in mlinar v Št. Andrežu, Brajnik Alojz starejši in Anton Zavavlav tudi iz Št. Andraža.

Začetek parlamentarnega dela.

Precej dolgo so trajale parlamentarne počitnice. Danes, 22. pa se je sesla zopet zbornica k nadaljnjemu delu. Ogromno gradiva čaka na poslance in le s težavo bodo res kos vsemu, kar bi bilo treba rešiti še letos. Sicer se je pri nas precej udomačil provizorij, to je nekaka rešitev za silo in takih provizorijev je vedno več. V interesi resnega, ocnega dela bi pa bilo želeti, da take stvari odpadejo, da enkrat tudi volilci in davkoplačevalci pridejo do jasnosti. Ves ta aparat stane ogromno denarja in nazaadnje občinstvo še dostikrat ne ve, kaj se prav godi na cesarskem Dunaju. Včasih je kriv raznih kolobocij parlament, včasih zopet vlada, dostikrat pa oba.

Sedanje stališče ni posebno razveseljivo. Sprava na Češkem se ni dosegla in vsa zadeva je morda na slabejšem kot je bila. Celo leto so cepale razne obljube in obeti, celo dolgo dobo se ze vlačijo te reci, a vse ne pomaga nič. Spor med Cehi je ravno tam, kjer je bil pred leti, minister Hochenburger je položaj s svojimi odloki še poostiril. Upa to se je cele počitnice, da pride vsaj deloma do sporazuma, a parlament se snide zopet na vročih tleh kot jih je zapustil. Tam gori na Češkem pač ne gre in ne gre. Dva kremenca se brusita eden ob drugega in to ne da nikdar pravega ognja. Jeden bi moral vsaj nekaj odjenjati, a nikdo noče. In tako se bo ta spor vlekel gotovo tudi še nadalje in ne le samo skozi jesensko zasedanje.

Finančna reforma kriči po rednem delu. Toliko se šušmari in šušmari na tem polju, da je groza. Plačujemo vedno večje davke, a vse ne izda nič, ker ni nikakega pravega načrta. »Mali« in »veliki« finančni načrt kujejo že nebroj časa, davki rastejo, a pravega vspeha le ni. Uradniško vprašanje se vleče že tudi precej časa in je v tesni zvezi z denarnim. Tudi tu bi se bilo že dalo doseči več pozitivnega vspeha kot se je. Koliko je raznih sinekur, raznih brezpotrebni ravnateljskih in bogznaj še kakšnih mest v raznih ministerstvih in drugod. Tu bi se dalo urediti marsikaj na korist uradništva, ki je v resnici potrebno.

Rusini pridejo sedaj zopet s svojimi zahtevami in spor s Poljaki bo morda imel važnejše posledice kot se misli. Posebno za zunanjo politiko je važno rusinsko vprašanje, ker je nastala med rusinskim narodom prav obširna propaganda v ruskem smislu. Ako Rusini ne bodo našli v Avstriji razumevanja svojih težej, bodo seveda silili čez mejo, kjer živi na Ruskem večji del njih rodni bratov. Od tam se jim obljublja vse mogoče in ni neverjetno, da se bodo začeli v večjem ali manjšem številu nagibati na rusko plat. To je pa za Avstrijo v Galiciji skrajno pogubno. Nesmisel je tedaj, ako se Rusine odriva, še notranje, ampak tudi zunanje politike.

Za nas Jugoslovane jako važno je dejstvo, da nastopi prvič v sedanjem zasedanju nova politična stranka iz naših zemelj, to je **hrvaško-slovenska stranka prava**. Ta nova politična jednota obeta kar najlepše sadove. Dolgo se je vlačil Ilirizem in Jugoslovanstvo po raznih brošurah in predavanjih, kjer je živel ta pojim neko klaverno, bukvarsko življenje. Tega je sedaj konec. Sedaj ne nastopi slavnostni govornik, se-

daj nastopi politična jednota hrvaških in slovenskih poslancev kot en mož na torišče. To pomeni vse kaj drugega, to je praktično, politično, ono je teorija, bukve. Nova jugoslovanska enota je vzbudila tudi pri drugih narodih pozornost. Pri Nemcih smo ravno v zadnjem času opazili veliko cepljenje in kosaenje in tako jih je prav neprijetno dirnila vest, da se družijo slovenski in hrvaški poslanci na temelju pravaškega programa. To novo politično telo bo gotovo tudi doseglo vse drugačne vspehe z ozirom na jugoslovanska vprašanja, kakor so bili mogoči do sedaj. Za Jugoslovane bi tedaj pomenilo jesensko zasedanje v parlamentu nekako nov korak v politično življenje. Od nastopa hrvaško-slovenske stranke prava se je nadejati prav obilega vspeha v perečih političnih vprašanjih.

Gospodsko zbornica ima prvo svojo seje dne 23. popoldan. Na vrsto pride poročila o kontroli državnih dolgov za l. 1885 do l. 1909 in 1910. Izvoljen bo tudi en član v odsek za politične zadeve.

Ne bo lahko delo v sedanjem zasedanju, kajti poleg notranjih neredov in sporov, nam divja pred pragom bi rekli še vojni metež. Sicer nas to direktno ne zadeva, a treba je računati tudi s tem, kajti dober gospodar ne bo skrbel ob požaru le za glavno poslojje, ampak tudi za kozolce in pristave.

Govedorejske razstave.

Dne 18. t. m. se je vršila v Kana lu govedorejska razstava, na kateri so dobili nagrade sledeči in sicer:

Za biko: Jožef Manfreda, Lom št. 51, K 25 — Andrej Zelinšek, Svinj št. 84, K 15 — Ivan Pregelj, Lom št. 27, K 15 — Jožef Šuligoj, Kal št. 112, K 10 — Franc Gorjup, Vrh št. 12, K 10. — Za krave: Jožef Čargo, Ročinj št. 93, K 25 — Martin Berlot, Gor. Vaš št. 52, K 20 — Jožef Pregelj, Lom, K 15 — Rafael Zimic, Deskle št. 180, K 10 — Andrej Gerbec, Ročinj št. 139, K 10. — Za junice: Jožef Križnič, Ročinj K 30 — Miha Mavrič, Skale št. 147, K 25 — Ivan Čargo, Anhovo št. 13, K 20 — Štefan Škodnik, Bodrež št. 3, K 15 — Jožef Šuligoj, Goljevec št. 57, K 10 — Jožef Pregelj, Lom št. 26, K 10 — Andrej Rahotina, Ročinj št. 39, K 10.

Na razstavo je bilo prignanih 10 bikov, 10 krav in 17 junic.

Dne 19. t. m. se je vršila na Cesti pri Sv. Križu govedorejska razstava. Nagrade so dobili in sicer:

Za biko in bikice: Silvester Lokar, Lokavec št. 162, K 30 — Anton Samic, V. Žablje št. 55, K 20 — Henrik Čermelj, Vitovin št. 112, K 20. — Za krave: Andrej Krkoč, Kamnje, K 20 — Josip Besednjak, Rihenberk št. 139 K 10 — Franc Šček, Sv. Križ št. 27, K 10. — Za junice: Ivan Kerševan, Črniče št. 111, K 40 — Henrik Čermelj, Vrtovin št. 112 K 30 — Franc Bajc, Skrilje št. 86, K 30 — Anton Ravtar, Skrilje št. 1, K 15 — Jožef Pirjevec, Selo št. 39, K 15 — Franc Furlan, Kamnje K 10 — Anton Bavčar, Selo št. 71, K 10 — Janez Ipavic, Črniče št. 1, K 10 — Jožef Tominc, Ajdovščina, K 10 — Franc Vodopivec, Kamnje K 10 — Jožef Čuk, V. Žablje K 10 — Ivan Leban, Črniče 2, K 10 — Franc Vodopivec, Kamnje K 10 — Alojzij Rustja, Skrilje št. 59 K 10. — Na razstavo je bilo priznanih 5 bikov, 9 krav in 41 junici.

Razstava goveje živine, ki se je vršila dne 17. t. m. v Gorici za pol. okraj gor. okolice izvemši občine Dolenje. Kozbana, Medana in Biljana je bila lepa. Nagrade so dobili:

V I. razredu: biki junici: je dobil prvo darilo Anton Klinec iz Vipolž, drugo A. Cijan iz Bilj, tretje Ant. Karavelj iz Podgore, četrto Jos. Remec iz Vitovelj; to je 40, 30 in 20 K; po 15 K so dobili: Jos. Sebernič in Jak. Komel.

V II. razredu: Krave in junice za pieme: po 50 K: R. Pavlin iz Solkana,

I. Savnik iz Bilj; 40 K Fr. Gorkič iz Vrtojbe; po 30 K: A. Kulot iz Gorice. I. Makuc iz Št. Andreža, Jos. Kulot iz Gorice; 20 K I. Giroucolli iz Vrtojbe.

Potem je bilo še več daril po 20 in 10 kron. Tudi na letošnjih razstavah se je pokazal lep napredek posebno pri mladi ž vini.

Vojna na Balkanu.

Požar je vsplautel. Gori tako, da bo težko omejit ogenj. Oči celega izobraženega sveta so obrnjene na Balkan. Vse pričakuje z napetostjo, kaj pravijo najnovejši brzojavni in telefonska poročila. Vse je nestrpno in se poprašuje, kaj bo, kaj bo, kdo bo zmagovalc, kdo ponese venec zmage s krvavega plesa. Take vojske, kakor je sedanja na Balkanu ni videla Evropa zlahka. Turci je velik, močan, grozen, brezsrčen. Vsi se ga spominjajo z grozo in naše kmečko ljudstvo s strahom izgovarja besedo Turci, kajti v Turku vidi poživiljenega človeka, ki je žejen krščanske krvi. Naše ljudstvo se Turka spominja še izza pripovedovanja, ko je oblegel naš Dunaj in ga je poljski kralj Sobjeski pregnal iz predmestja dunajskega. Turci navadno ne odjenja toliko časa, dokler gible.

Na drugi strani pa stojijo štirje zavezniški skupaj, Črnogorci, Bolgari, Srbi in Grki. Navdušeno je to ljudstvo za vojsko. Svojo domovino ljubi to ljudstvo neizmerno. Zato je pozdravilo z ognjevit o ljubeznijo proglašenje vojne proti Turku. Le en vzgled navedimo, kakal ljubezen je ucepljena v srcih Črnogorcev za svojo domovino. Poštena Črnogorka, kmečka žena, imela je tri sinove in moža še pred 14 dnevi živa in zdrava. Ko je zapela vojna tromba so vsi trije sinovi, najmlajši je imel 16 let, se podali v vojsko. A tudi mož je šel in pustil ženo samo doma. Šli so mož in mlajši sin prostovoljno v vojsko. Nesreča je hotela, da so turške krogle prestrelile prsi očeta, najmlajšega in pa starejšega sina, medtem ko je turški handžar prebodel srce srednjega brata. Mati, Črnogorka je vse to izvedela. Imela je še enega sina, ki je bil črkostavec na Reki. Pisala mu je in v pismu rekla: Ljubi sin! Pridi domov in podaj se v vojsko za domovino! Glej, tvoj oče in trije bratje so padli za domovino! Prosim te pridi še ti in primi za orožje. — Tvoja mati te kliče! Izpolni ji to željo! Častno je, bojevati se za domovino! Ne vstraši se! — In res, dobri sin je koj popustil delo v tiskarni in s prvim vlakom odpotoval na bojišče. Taka je ljubezen balkanskih narodov do svoje domovine.

V naslednjem podajamo najnovejša poročila z bojišča:

Najnovejša poročila pravijo, da je priplula turška eskadra pred Kavačasno in tam da je izstopila turška armada. Bolgarsko ljudstvo da je grozovito razburjeno in je pobegnulo iz strahu pred krvavim klanjem, katero namerava započeti Turčija tamkaj. Vse te vesti niso še potrjene.

Črnogorska armada napreduje. Zmage Črnogorcev.

Črnogorci zmagujejo Turke na vseh straneh. Sedaj se pričakuje, da naskočijo Skader z več strani. Vsaj tako se glase najnovejša poročila, ki pravijo, da se pripravljajo na odločilen pohod proti Skadru, in čete so se od vseh strani začele pomikati proti mestu. Severne čete pod generalom Lazovićem so odkorakale iz Tuzija ter stoje že prav blizu, južna kolona je zavzela po hudem boju vrhove okoli Belaja ob Bojani, ter mesto zasedla. Še v nedeljo proti večeru je začela črnogorska artilerija obstreljevati Taraboš; bombardma je trajal pozno v noč. Vsak hip pričakujemo sporočila, da je Taraboš vzet. — S tem prične obleganje Skadra.

Črnogorci so osvojili Vijenac in Jabuke blizu Pevlja. Turki, ki so se umaknili, pa popravljajo stare avstrijske utrdbe in oborožujejo vse mohamedansko možko prebivalstvo.

Uradno se poroča, da je v nedeljo dopoldne črnogorska vojska zavzela Gusinje po nepopisno krvavem boju, kakršnega dosedaj v tej vojni še ni bilo. V Gusinju je bilo 15.000 Turkov in mohamedanskih Albancev. Podrobnosti o boju še manjkajo, samo toliko je do sedaj znano, da je bilo klanje na obeh straneh tako, da ga došlej še ni bilo.

Črnogorski voj so pri Berani obkolili dva tisoč Turkov pod poveljstvom Assisbeja in Mahmuda Begoviča. Turki so se vdali. V Podgorico so pripeljali 200 vjetnikov. Krščansko ljudstvo iz okolice Berane je vstopilo v črnogorsko armado in črnogorski častniki so organizirali iz njih sedem bataljonov.

Kako se bojujejo Bolgari. Bolgari pred Odrinu.

Bolgarske čete so se že približale Odrinu in so zasedle baje dve turški utrdbi. Po drugih poročilih se nahajajo bolgarske čete 10 kilometrov oddaljene od Odrina.

Bolgari utrjajo pomol Galata blizu Varne.

Bolgari zmagujejo Turke.

Najnovejša poročila pravijo, da so Bolgari že vzeli dve utrdbi pri Odrinu.

Pet prvih ranjenih vojakov, katere so pripeljali v Sofijo je bolgarski kralj visoko odlikoval.

Listi pišejo, da se sedaj bije hud boj med Bolgari in Turki v Kirkilisu. Padlo je že na stotine mož na obeh straneh. Natančnejšega pregleda še ni.

Bolgari so že pred Odrinom. Tam so tik pred mestom vzeli utrdbe Čermen in Derviševa Gomila in ujeli nekoliko Turkov. — Po turškem in bolgarskem naziranju mora priti tu ta teden do odločilnega boja med več stotisoč broječimi četami.

Bolgarske čete vzhodne armade so naskočile Mali Trnovo ter prodrle 25 km proti Kirkilisu, od katerega so oddaljene le še 8 km Bolgarska centralna armada se nahaja že 12 km od Mustafe paše. Bolgarsko armadno vodstvo se pripravlja na obleganje Odrinj (Drinopolja) ter si je v svesti, da je tam pričakovati velikanskih bojov.

Druga bolgarska armada, ki prodira proti Odrinu se je približala prvim sedmim utrdbam pri Odrinu. Z bajonetnim naskokom je zavzela v strahovito krvavem napadu dve trdnjavi. Tretja armada je zasedla Malo Trnovo, ter kakor poročajo nekatere vesti tudi Kirkilisso.

Bolgarske čete so v soboto popoldne zasedle oba bregova Marice pri Mustafa paši. Tekom popoldneva se je bolgarskim četam posrečilo zasedati tudi Mustafa pašo, kjer so zaplenili mnogo živževa in krmil. Turki so hoteli razstreliti železniški most čez Marico, kar se jim pa ni posrečilo. Most je bil le malo poškodovan. Električne naprave, brzojavne postaje in telefonske zveze so nepoškodovane. Turki so se umaknili proti Odrinu. Sledil jim je močan bolgarski oddelek, ki je prodr do prvih predutrdb. Bolgari so vjeli nad 100 Turkov predno so dospeli do prednjih utrdb Odrina. Neprestano se bližajo bolgarske čete mestu, ter so zavzele že več pozicij v okolici Odrina.

Bolgarske čete so pričele s svojim delovanjem že v Odrinu samem. So že poskusile več bombnih atentatov v Odrinu.

Kaj pa Grki?

Tudi Grki zmagujejo Turka. Najnovejša poročila pravi, da so Grki blokirali s svojimi vojnimi ladjami turški otok Lemno, ki bo moral pasti Grkom v roke. Turška posadka na tem otoku

šteje 200 mož. Čuje se že gromente pov. Padec pričakujejo vsak hip.

Tudi infanterija grška dobro napreduje.

Šest grških vojnih ladij je priplulo v nedeljo pred otok Tenedos ter izkrčalo oddelek mornariške infanterije, ki prodira proti glavnemu mestu. — Grške vojne ladje so se ustavile pred vhomom v Dardanele ter hočejo preprečiti, da pripuje turška flotila v Egejsko morje.

Pozno v nedeljo je prodrl glas, da je razdejala grška flota važno železnico Solun-Dedeagač in izkrčala precejšnje čete.

Grška armada je 21. t. m. po štiriurnem boju zavzela Elasono ter pritiskala Turke proti Sardanoporou. Tam se nahajajo grške zasede, v katerih se koncentrirajo vse severno grško prebivalstvo. Pri Elasoni so zavzeli Grki vse holme ter se pripravljajo na odločilno bitko.

Kakor se iz tega razvidi, tudi grške čete dobro preganjajo Turka.

Kaj pa Turek?

Turek še vedno upa, da vendar se mu ne bo tako slabo godilo. Mogoče da bo to res. Kajti priznati moramo, da Turek je močan in da je že marsikatero vojsko skusil. Turek bo zadovoljen, da ne posežejo v to vojsko druge države, sicer bi se mu še slabše godilo. Sicer pa se Turek boji, da v slučaju neuspoh balkanskih državic proti njemu ne bi nastopila mogočna Rusija. Rusije se Turek boji.

Sicer pa tudi v Carigrad prihajajo vesti o turških „zmagah“, katerim pa se more le malo verjeti.

Turki imajo zbranih okoli Drinopolja 190.000 mož in 80 baterij. Poleg tega še 300.000 mož po drugih krajih Makedonije. V Mali Aziji čaka 110.000 mož na prevoz v Evropo. Še pred koncem t. m. bodo imeli Turki na bojišču 600.000 mož. Če bo potreba, spravijo na noge en milijon mož. Vsak dan se prevozi preko Bospora 10.000 mož in čim pridejo v Carigrad, jih pošljejo takoj na bojišče. Kakor je iz teh številk razvidno, ne odneha Turek.

Z radovednostjo pričakujemo, kako se bodo stvari v vojski razvile.

Kako se bojujejo Srbi?

Srbi tudi prodirajo proti Kosovemu polju in pričakuje se grozne bitke tamkaj, ki bo takorekoč odločilna. V dosedanjih bojih ni padlo še mnogo mož. A zdaj se, da čaka srbsko vojsko grozna poskušnja.

Čete generala Živkovića so v nedeljo zasedle Novo Varoš po hudem boju ter prodirajo sedaj proti Prepolju. Nahajajo se 15 km od meje.

Srbska glavna armada je v nedeljo popoldne zavzela pod poveljništvom prestolonaslednika Bujanovce. Prestolonaslednik je kot prvi prišel v mesto ter ga je prebivalstvo burno pozdravljalo.

Srbi prodirajo dosedaj vpešno proti Pristini. Zasedli so Carevoselo in še neko drugo važno točko.

Srbi so v soboto zavzeli nekoliko okopov pri Podujevu in da je turška posadka v Podujevu ponoči zapustila mesto ter se umaknila proti Pristini.

V nedeljo zjutraj so bili Srbi zavzeli Podujevo ter napravili bogat plen. Dobili so 1 zastavo, 80 šotorov, 110.000 patron ter mnogo druge municije. Vjetniki pravijo, da sta se nahajala v Podujevu dva turška regularna polka, 6 tabarov Arnavtov in 3 baterije.

General Janković, ki vodi srbske operacije v Šandžaku, je zadel pri Mardari na arnavtske bojne čete in jih razgнал. Bližnje kule so Srbi vpepelili, v boju pa so pustili 7 mrtvecev in imeli 120 ranjencev.

— Uradne vesti javljajo, da so za sedle srbske čete Podujevo in zaplenile mnogo vojnih potrebščin. V zavzeti pokrajini so takoj postavili srbsko oblast.

Tako torej se bojujejo Srbi za brate ki so usužnjeni pri Turki. Kdaj pridejo Srbi do Novegazarja se ne da še doznati. Srbski uspehi so torej povoljni.

Narodni kolek v prid »Šolskemu Domu« se dobi v trgovini Katoliškega Tiskovnega Društva in v »Narodni Tiskarni« v ulici Vetturini št. 9.

Dopisi.

Iz mesta nam pišejo: V nebovpijoče je dejstvo, da se sedaj — ko se potom časopisov in oblastnij — toliko deluje proti pohujšljivim knjigam in podobam dovoli in mirno gleda, kako se na mirenki cesti ponovno dviga in dovršuje gnezdo pohujševanja. Le trudite se posvetiti in cerkveni vzgojitelji ljudstva, trudite se, da se Vam glas izrazi in da se zgrudite od napa, Vaše besede so izgubljene, kajti zanjke so nastavljen na cesti — ki je državna in je vsled prometa, vojaštva in šole vedno obljudena. Hudobija je pač dobro vedela, kam se je namenila vnezditi: Na levi spredaj tovarna vzgalic, na desni vojašnica in zadaj vojaška bolnišnica. Nečuvčna predrznost! Ali ni imelo naše mesto drugega kota za tako zalego? Ko se bo pa vozil naš presvetli prestolonaslednik — ki tako vneto podpira skrb za moralo — po ravnoisti cesti k inšpekciji vojakov, mu bo vihrala iz onega gnezda zastava v pozdrav. Hvala za pozdrave iz takega kraja. To bo naravnost žaljenje. Sv. pismo pravi: Pohujšanje mora priti, a gorje onemu, ki mirno gleda njegov prihod ali ga celo podpira!

Politični pregled.

Državni zbor.

Danes se je zopet sešla poslanska zbornica. Listi ne prerokujejo novemu zasedanju uspešnega delovanja. Z oziranjem na vojno, ki je nastala na Balkanu, kjer ima tudi Avstrija življenske interese, je položaj izdatno predrugačen. Finančno stanje naše državne polovice ni posebno ugodno in bi je bilo treba urediti z novimi finančnimi postavami. Ravno tako pričakujejo tudi dežele saniranje svojih financ s pomočjo države. Vsega tega pa se ni nadejati prav zaradi nestalnega položaja, ki je nastal vsled vojne na Balkanu.

Domače in razne vesti.

Sestanek časnikarjev »Vseslovenske Ljudske Stranke« in »Hrvatske Stranke Prava« se je vršil minulo soboto ob 6. uri zvečer v Ljubljani v dvorani »Katoliške Tiskarne«. Tega sestanka se je udeležilo okoli 25 časnikarjev iz vseh slovenskih dežel, potem iz Istre iz Dalmacije in iz banovine (Hrvatsko) in iz Bosne. Namen tega sestanka je bil, da se časnikarji domenijo, kako je našemu časopisju nastopati ob sedanjih za Jugoslovane prevažnih dogodkih, kako ustvariti enotno pisavo listov »Vsesl. Lj. Str.« in »Hrv. Str. Prava«, posebno pa z oikom na dogodek, ko se je sklenila vez med Vseslovensko Ljudsko Stranko« in »Hrvatsko Stranko Prava«. Debata, katero je vodil državni poslanec dr. Ig. Žitnik in katere so se udeležili mnogi časnikarji je trajala nad dve uri in je bila zelo živahna. Sklenila se je naslednja resolucija:

»Katoliški časnikarji, pripadajoči »Hrvatski Stranki Prava« in »Slovenski Ljudski Stranki«, zborni 19. oktobra na sestanku v Ljubljani, izjavljajo, da smatrajo enotno smer časopisja, namenjena somišljenikom obeh strank, za potrebno in so se konkretno zjediniili v tem,

1. da nastopa njihovo časopisje glede političnega, državnopravnega programa odslej popolnoma edino;

2. da v kulturnem in socialnem oziru stoji to časopisje na katoliški kulturni bazi. Odločno je odklanjati vsako svobodomiselnost kulturnobojno strujo. — Ljudstvo je treba tudi v političnem izobraževanju navajati na zahteve krščanske morale. Svoboda vere in cerkve, krščanski značaj zakona in krščansko

vzgojo v šoli je vsikdar odločno braniti; spoštovati pa je sploh vsako pozitivno versko naziranje;

3. da časnikarji obeh strank naj iščejo stika med seboj in se z informacijami podpirajo. V ta namen naj se časnikarji »S. L. S.« in »Hrv. Str. Prava« vsako leto po potrebi shajajo. Izvedejo naj se priprave za skupno hrvaško slovensko pravaško časnikarsko organizacijo.

Po sprejetju resolucije se je unela živahna debata o dunajskem korespondenčnem biroju. Časnikarji na sploh so se pritoževali, da dobivajo nemški listi poprej poročila z Dunaja kakor pa slovenski in hratski. Navzoča slovenska državna poslanca dr. Žitnik in dr. Korošec sta dajala pojasnila, s kakimi težkočami so združene točne in zanesljive informacije z Dunaja. Zanimiva so bila poročila glavnih urednikov »Hrvatske« iz Zagreba in pa »Dana« iz Sarajeva.

»Sočina« pisava. — Nekateri so pričakovali, da bo »Soča« izpremenila svojo smer, odkar je prešla v last neke tajinstvene družbe, ki nima toliko poguma, da bi se javno predstavila čitatelem. Naivnim ljudem je posebno dopadlo zatrjeno, da ne bo več prinašala osebnih napadov. Toda lista izpremeni barvo, a značaja ne more. V eni zadnjih številčk zatruje v prvi koloni, da ne pozna osebnih napadov, a v tretji koloni grdo napada slov. župana važne obmejne občine. In da bo gojila stare tradicije, kaže tudi njeno poročilo o shodu v Plaveh. Laž, insinacije in demagogične fraze so bile in ostanejo njeno orožje proti političnim nasprotnikom. In smer lista? Kako naj bi se ta izpremenila! Isti urednik, ki je urejeval »Sočo« slovitih »tutti fruttii«, urejuje tudi »Sočo« novih gospodarjev.

Smejali smo se poročilu o javnem shodu v Anhovem, katero je priobčila današnja št. »Edinosti«. Dotičnik, ki je to poročilo spisal ni bil pri shodu navzoč. Kanalski župan Križnič bi si ne upal izgovoriti toliko besedi, kakor jih »Edinost« navaja. Križnič ni jecljal ne o železnici, ne o cesti Plaveh-Gorenje. To so si gospodje izmislili kasneje, da bi zakrili Križničovo blamažo. Pomilujemo. Kdor pa je bil navzoč pri shodu ve, kako je bilo. O številu navzočih, katerih je »videl« dopisnik le 200, molčimo, kajti ne moremo pomagati, če jih je videl le 200, ostalih stotin pa ne. Kdo je kriv če je bil napol slep!

Znanost v Trg. domu. — Vsako soboto predavajo v »Trgoskem domu« »učenjaki«. Zadnje soboto je nastopil Haeckeljanec dr. Boris Zarnik, ki je prišel iz daljnega Würzburga v Gorico, da je povedal strmečim poslušalcem in poslušalkam, da je materija večna. Pomenili so se potem in rekli, da Bog Stvarnik nima v stvarstvu nič opraviti. Tudi so dejali, da v bistvu ni razlike med močerado in človekom kakor tudi ne med organskim in anorganskimi bitji, i. t. d. Vse je le materija. — Mi smo že lani proti podobnim naukom prof. Seidla nastopili in dokazali, da so take trditve krive in zmotne in da so jih resni učenjaki že zavrgli. Zato se zdaj ne spuščamo v nobeno podrobno kritiko. Pripomnimo pa to-le: Mi nimamo nič proti temu, če hodijo liberalni gospodje in liberalne dame v Trg. dom zdelat, da bi veljale za izobražene, a nikakor ne moremo pripustiti, da se ukazuje mlada, ki še ne zna ločiti dobro od slabega, s takimi predavanji bega in da se seje v mlada srca nevera in dvom. Tega mnenja smo in tega tudi ostanemo, četudi nas bodo obsojali oni »Sočini« »klerikalni krogi«, s katerimi je začelo zdaj operirati glasilo goriških iluminirancev.

Ravnateljstvo moškega in ženskega učilnišča sta prepovedala dijaštvu obisk predavanj v »Trg. domu« kakor tudi zahajanje v čitalnico »Narodne presvete«. Vsekako umestna prepoved! »Edinost« se sicer jezi, toda mi pričakujemo, da bodo sledila temu zgledu tudi druga šolska ravnateljstva. Mladino pustite šoli!

Telefonična poročila z bojišča pri naša »Soča«. Ni ji dala mirno spati slava »izvirnih« telegramov »Edinosti«. Škoda, da ne pove, odkod jih dobiva, ali preko Pariza, Dunaja ali Milana — ali iz graških in tržaških listov. — Kaj vse verujejo prosvitljeni liberalci!

Častni občini. Dne 19. t. m. je imenovalo starešinstvo v Komnu za častne občane sledeče, za slovenski narod in deloma tudi za kom. občino zaslužne gospode: dr. Anton Gregorčič, drž. in dež. poslanec v Gorici; Josip Fon, drž. in dež. poslanec v Gorici; dr. Hinko Štepančič, dež. poslanec v Gorici; Ivan Berbuč, dež. odbornik v Gorici; dr. Anton Breclj, primarij v Gorici; dr. Ivan Šusteršič, dež. glavar kranski; dr. Ivan Krek, drž. in dež. poslanec; Ivan Kalan, urednik »Zlate dobe«; Karol Čigon, vikarij na Vojščici; Karol Oblak, kurat v Gorjanskem.

Kavarna »Central« prešla v laške roke. Danes je bila prodana kavarna »Central« na Travniku. Kupil jo je neki Italijan iz Trsta.

Za slovenske ranjence na Balkanu je daroval prof. Ipavec K 5.

Trafikanti cele Avstrije bodo imeli shode v nedeljo popoldan t. j. dne 27. oktobra 1912 da se še slednjič za svoje znane zahteve izrazijo, ter pri tem še kaj dostavijo zahtevam, katere predložijo ministerstvu po posebni deputacija. Zato vabi vodstvo deželnega društva tobačnih trafikantov na Primorskem, da se vsi trafikanti te dežele osebno, ali po svojih zastopnikih udeležijo sestanka v nedeljo v Gorici v hotelu »Pri treh Kronah« v Gosposki ulici točno ob 3 uri popoldne in svoje želje izrazijo.

Mestni muzej so otvorili te dni goriški Lahi.

Zaradi javnega pohujšanja so aretirali večeraj v Gorici Jožefo Gotsche s Krškega.

Zaradi vlačugarstva je bila te dni aretirana v Gorici neka Felicita Froglija iz Trsta.

Kos železa je padel na glavo 38-letnemu Josipu Bernardis iz Turjaka in sicer v tržiški ladjedelnici. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico.

Zaradi razžaljenja Njega Vel. sta bila v Gorici te dni aretirana Jožef in Marija Biasotti z Rivolta v Italiji.

Tatica je neka Ivana Bressan, stanujoča na Placuti, obiskovala je večkrat prijateljico Ivano Bitežnik. Nekega dne je Bitežnik zapazila, da ste zginili iz omarje dve hranilni knjižici »Monta«. Sum je zadel na Ivana Bressan. Policijska preiskava v stanovanju Bressanove je pokazala, da je ukradla knjižici res ona, kajti eno hranilno knjižico so našli pri njej.

»Trgovsko-obrtno društvo za Goriško« v Gorici je podaljšalo do prihodnjega petka rok za vpisovanje k trgovskemu tečaju za knjigovodstvo in italijanščino, to pa zato, ker se ni še zglasilo zadostno število obiskovalcev. Ob tej priliki pozivljamo ponovno vse zainteresente za te tečaje posebno pa trgovce in obrtnike, da vplivajo na to, da se njihovi vajenci vpišejo v naše trgovske tečaje, od katerih bomo imeli skupne koristi. Nadejamo se, da se do petka zglesi v manufaktu ui trgovini gg. Ivančič in Kurinčič zadostno število obiskovalcev v tem tečaju. Šolnina za tečaje, za en predmet K 8, za oboja K 12 je pač tako minimalna, da jo lahko vsakdo zmora. Začetek v petek dne 25. t. m. točno ob 8. uri. Odbor.

Mačeho zabodel. Minuli petek je 23-letni Anton Žigon, zidar, stanujoč v Gorici v ulici sv. Antona zabodel svojo mačeho Ano Žigon in ji prizadejal več nevarnih ran. Na upitje zabodene mačeha so pritekli ljudje in jo spravili v posteljo. Rane so nevarne. Kot vzrok temu činu se navaja, da sta se sin in mačeha vedno prepirala.

Po storjenem zločinu se je sin sam prijavil na policiji. Družina Žigon je pristojna v Miren.

Novi deželni predsednik za Koroško. Za novega predsednika na Koroškem je bil imenovan sekcijiski načelnik v notranjem ministerstvu dr. Alfred baron Fries. Novi predsednik je rojen l. 1870 na Koroškem. Služil je prvotno na Koroškem, potem v Trstu. Nato je bil pozvan v naučno ministerstvo potem pa v predsedstvo. Na zadnje je bil sekcijiski načelnik in predstojnik zakonodajnega oddelka v ministerstvu za notranje zadeve. Baron Fries je imejtelj raznih domačih in tujih redov in med najbogatejšimi avstrijskimi aristokraciji. Poročen je z baronico Skene.

Nadvojvoda Rajner leži nevarno bolan. Vnetje pljuč se je razširilo in stanje bolnikovo je prav opasno. Zdravniki so imeli posvet. Nadvojvoda je še pri zavesti, a se počuti jako slabo. Ker je nadvojvoda že jako star, zna biti bolehen nevarna.

Tajni svetnik Justh je odložil svoje dostojanstvo. Cesar je njegovo prošnjo sprejel in njegovo ime je bilo črtano iz vrste tajnih svetnikov.

Cena jajcem je poskočila na dunajskem trgu. Vzrok je ta, ker so na dunajski trg prišle tedensko velike množine jajc iz Bulgarije, a so sedaj vsled vojske vse te pošiljatve izostale.

Drobfinice.

Turki naj pokažejo svetu, da so kulturni in civilizirani, tako je naročil sultan svojim vojakom pred odhodom v vojsko. Kako bodo to pokazali, je malo težje vprašanje. Stoletja in stoletja niso storili nič, sedaj pa hočejo kar naenkrat biti civilizirani in kulturni. Kako so širili kulturo po slovanskih deželah, to ve zgodovina in pripovedka. Rop in požig je bila njihova kultura.

Prijazen gospod je neki kupec v Varšavi na Ruskem. Ko je odšel letos na počitnice, je pustil na mizi bankovec za 5 rubljev, češ, če pride tat, naj si ga vzame, a naj mu ne kvari mobilje. Ko je prišel čez nekaj tednov domov dobi na mizi 2 rublja in zraven kratko pisemce, ki je »govorilo« da je bil tat zadovoljen s tremi rublji, se pa za prihodnjic zopet priporoča. Želi tudi, da bi se ta lepa »navada« kolikor mogoče na široko vpejlala.

Prebrisanega tatu so prijeli v Bruslju na Belgijskem. V neki gostilni je sedelo več gostov; počasi je nastal med njimi prepir in radi tega so bili nekateri aretirani. Med njimi tudi nekod prav prebrisan tat, ki pa ga niso takoj spoznali. Izdali so ga pa odtiski prstov, ki so pokazali, da je to neki Rudolf Moser, doma iz Prage, ki je pred kratkim ukradel v nekem hotelu v San Francisku v Ameriki dragocenosti za 400.000 K. V Evropi je skušal te dragocenosti prodati, a je prišel v roke pravice, ki ga bo gotovo nekoliko prikrajšala na njegovi prostosti.

Mobilizacijo na Češkem je v neki vasi napovedal ondotni župan. Prišlo je nanj neko pismo glede zglasitve črnovojnikov, česar pa župan ni razumel in je dal zato razglasiti po vsem okraju splošno »mobilizacijo«. Pridrlo je skupaj vse polno mladeničev, ki pa so se zopet razšli, ko jim je neki uradnik pojasnil zadevo.

Kardinal dr. Kopp v Opavi v Šleziji praznuje te dni pedesetletnico svojega mašništva in petindvajsetletnico svojega pastirovanja. Cesar mu je prav ljubeznjivo častital k dvojnemu jubileju in mu podelil briljante k velikemu križu reda sv. Štefana.

Najdragocenejšo zbirko mark na svetu ima baron Ferari; uredna je po mnenju tozadevnih strokovnjakov okoli 2 milijona kron. Skoro enako drago zbirko ima tudi pl. Rothschild. Med kronanimi glavami se za ta šport posebno zanima ruski car, ki ima poleg angleškega kralja, jako bogate zbirke. Med muzeji

stoji v tem oziru v prvi vrsti britanski muzej v Londonu, za njim pa poštni muzej v Berlinu. Najdražje marke so one z otoka Manricija iz l. 1847, katerih je le še 26 na celem svetu. Ena taka marka stane do 30.000 frankov.

Nanut & Bregant

aut. stavbena tvrdka v Gorici
ulica Adelaide Ristori šte. 5.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa stavbena dela kakor tudi za izdelovanje vsakovrstnih načrtov, proračunov ter kolavdacij po najnižjih cenah.

Očala vsake vrste različnih kakovosti natančno po zdravniških predpisih, dalnogleda in druge optične stvari, mere za mleko, vino, žganje.

Vse po zmernih cenah priporoča

JAKOB ŠULIGOJ,
urar c. kr. državnih železnic
v Gosposki ulici šte. 25 v Gorici.

Samo tedaj

je preskušeno najboljši kavini pridatek Franck pravi, kadar ponujeni Vam za bojčki ali zavitki nosijo kot ne-prevarljivi znak tvorniško znamko: kavin mlinček.

Iv. Znidarčič & dr.

stav. tvrdka

v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrtno načrte, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Westfal.-strobe patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221. Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok, ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja, z vedno isto temperaturo. Ceneje kakor vsi drugi sistemi.

Jakob Miklus
mizar in lesni trgovec
v Podgori
na voglu železniškega mosta
(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 33 od 3—12 metrov dolge in 33 od 3—12 colov debele.

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici **Gospodska ulica št. 1** se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ceni. Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lasé po 12 K in naprej kilogram.

Franc Novak,
Gospodska ulica, št. 1.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

SPOMINJAJTE SE OB VSAKI PRILIKI »ŠOLSKEGA DOMA«!

Velika izbora čevljev

za moške, ženske in otroke

J. Drufovka-Gorica

Gospodska ul. 3, nasproti Monta.

V samozaložbi „Narodne Tiskarne“

v Gorici

so izšle sledeče knjige, katere je istotam tudi dobiti:

S. Gregorčič: „Svetopisemska knjiga „Job in psalem 118“ s „Pojasnili vodom v knjigo Job“, spisal dr. Franc Sedej, vezavana v zlato	K 3-40
Dr. Franc Sedej: Pojasnili vvod v knjigo Job; broširano	—40
S. Gregorčič: Poezije IV., vezane v zlato	3-20
broširane	2—
A. Kragelj: „Iljada“, mehko vezana	1-40
K. Osvald: „Naši kulturni delavci v zrcalu Prešernovih poezij“, v platno vezana	1-70
V. Remec: „Veliki punt“, broširan. (Drugi natis)	1-70
Dr. I. Pregelj: „Romantika“, pesmi, broširane	1-50
Soški-Crnošolec: „Mladi gozdar“, roman, broširan. (Drugi natis)	1—
E. Klavžar: „Veseloljre in šaljivi prizori za moške in ženske vloge“, broširane	1—
P. Benigen Snój: „Slovenka v Egiptu“, navodilo našim dekletom, ki se selijo v Aleksandrijo, broširano	—20
„Življenje blažene Marije Magdalene Martinengo, kapucinske redovnice, broširano	—20
A. Klodič-Sabladoski: „Ljvško jezero“, epska pesem, broširana	2—
Drag. Vodopivec: Igre in šaljivi prizori za samomoške ali samoženske vloge“, broširane	1-40
P. Š.: „Gori! Pomagajte! ali alkohol in nikotin“, broširano	—40

Prekupčevalec dovoljuje tiskarna primeren popust.

TVRDKA O. ZAJEC

trgovina z železjem v Gorici

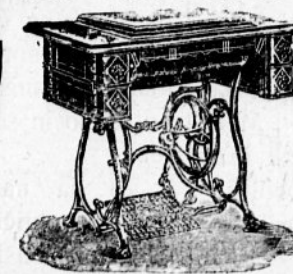
v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava. Postrežba točna, domača in eene konkurenčne.

Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

Kupujte samo dvokolesa „ALTENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in najboljši bod si za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trd ki

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

